

Prefață

Istoriografia arheologică românească la sfârșit de secol XX și început de veac XXI este definită, firesc, credem noi, de analize, poziționări, rescrieri, vizibile în forma lor cea mai completă, preponderent în domeniul cercetării preistoriei deși nici alte perioade istorice nu duc lipsă de astfel de analize.

Dacă monografiile de culturi sau cele ale unor săpături, publicate după 1990, relativ numeroase, ilustrează în general tradițiile cele mai conservatoare ale istoriografiei românești, noi direcții de analiză au fost mărturisite preponderent de diverse articole, rapoarte și studii. Cu precizarea că *noul* a constat adeseori în apelul la analize altădată interzise de condiția materială a cercetării însăși sau aplicarea cu hărnicie a unor modele teoretice.

În acest context volumul *Antropologia spațiului domestic la comunitățile Gumelnița de la nordul Dunării* este un demers insolit în peisajul interpretărilor rezultatelor cercetării arheologice românești de teren. Amplitudinea subiectului este inedită, mărturisind în același timp și temeritatea autoarei care și-a asumat această grea povară.

Conștientă de dificultăți ea afirmă, de la bun început, că această analiză nu este altceva decât un mărturisit început, preponderent exploratoriu (Introducere). În consecință, bazată pe analizele și modelele teoretice conturate pe alte meleaguri, ea a încercat să extragă din datele prezentate de cercetarea arheologică românească de-a lungul activității a câtorva generații de arheologi, întinsă pe parcursul a mai mult de opt decenii, substanța analizei și a concluziilor sale.

În mod natural, a primat studiul conceptelor puse în operă de-a lungul perioadei pe care o precizăm mai sus, în cazul cercetării românești. Alături de acestea au fost prezente și demersuri, unele, nu puține, încununat de succes, ce au avut în vedere nu numai concepțiile, metodele, tehnicile de săpătură dar și modalitățile de publicare a rezultatelor obținute. După cum se poate astfel observa, ritmurile au fost inegale iar evoluția sinuoasă.

În consecință, autoarea s-a văzut obligată să realizeze un aparat conceptual de natură să-i permită analiza propusă. Succesiunea capitolelor și structura acestora este elocventă în acest sens. Astfel, pe baza acestui demers teoretic, s-a construit, firesc, cel analitic, ce și-a propus reordonarea informațiilor existente în publicații și integrarea lor într-un model propus de către autoare. Astfel au fost trecute prin filtrul propriu aspectele istorigrafice, cronologia, evoluțiile regionale sau mediul natural (Capitolul 2), dar și organizarea teritorială la comunitățile gumelnițene nord-dunărene (Cap. 3), spațiul domestic-spațiu construit (Cap. 4), spațiul domestic-unitate socio-economică (Cap. 5) și spațiul domestic-spațiu cu caracter ritual (Cap. 7). Toate, cu structura și în succesiunea ce autoarei i s-au părut mai potrivite.

Lăsând cititorului plăcerea descoperirii substanței volumului considerăm că aici semnificative sunt concluziile. Chiar dacă analiza a fost îngreunată considerabil de neechivalența datelor ea a reușit să evidențieze situații ce i-au permis, credibil, conturarea unor concluzii semnificative. În primul rând înlăturarea afirmatei *uniformități* a formelor de manifestare a diverselor comunități ale culturii Gumelnița, cel puțin, la nivelul arealului nord-dunărean. Variabilitate datorată unor diverși factori diagnosticați în formele lor de manifestare, temporale sau spațiale. Conturarea unor direcții de analiză ce pot fi urmărite astfel încât să se poată obține rezultate semnificative, constituie un alt aspect relevant al lucrării. Și nu în ultimul rând necesitatea unor analize interdisciplinare care să permită diagnosticarea detaliată a modului în care comunitățile gumelnițene s-au manifestat și evoluat, singura modalitate de a contura un tablou mai apropiat de realitate, inteligibil, capabil să explice crearea și evoluția în timp a unei civilizații impresionante după cum astăzi o percepem.

O astfel de sinteză precum cea de față interzice discutarea totalității datelor intrate în circuitul științific până în prezent. Ea impune însă o selecție ce trebuie să fie realizată de către autoare în scopul evidențierii și susținerii discursului său. Este, indiscutabil și cazul de față. Ori, o atare situație subliniază și din acest punct de vedere dificultățile cărora a trebuit să le facă față aceasta. Dar ceea ce credem că se impune este observația că cele mai semnificative dintre informațiile existente în prezent au fost utilizate judicios.

Desigur, în cazul prezentului volum este conturată o interpretare de autor a datelor utilizabile în cadrul subiectului propus. Chiar dacă cititorul nu va fi în totalitate de acord sau va socoti necesare nuanțări și completări, valabilitatea multor observații sau concluzii, publicate în paginile ce urmează, se va impune. Sperăm că viitoare completări prilejuite de necesarele noi cercetări, vor permite discuții, fructuase analize și completarea cunoștințelor noastre privind acest subiect.

Dragomir Nicolae Popovici